

PROPOSTES ADAPTACIÓ LLEI 12/2015, **DEL 9 DE JULIOL, DE COOPERATIVES**

Àmbit temporal d'elaboració: 23 de novembre de 2021 – 19 de gener de 2022

En diverses reunions de Consell Rector, s'ha manifestat la importància de disposar d'un recull d'aquells aspectes millorables de la Llei de cooperatives vigent. Aspectes millorables per diversos motius: pels canvis socials, per l'actualització d'altres normatives, per la pròpia posada en pràctica de la Llei vigent...

A continuació, es presenta un recull de les propostes detectades i que les Federacions o cooperatives ens han fet arribar. El recull de propostes s'ha classificat en **tres grups**: un **primer grup** on figurarien les propostes que es consideren que poden tenir una incorporació automàtica a la Llei; un **segon grup** on s'inclouen les propostes que caldria negociar amb altres agents (DG i/o col·lectius) per garantir una bona entesa; un **tercer grup** on s'inclouen propostes a considerar en el llarg termini, ja que requereixen un debat profund o la seva aplicació és laboriosa.

MILLORES QUE PODEN TENIR UNA INCORPORACIÓ AUTOMÀTICA

Aspectes detectats per millorar l'usabilitat de la Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives. Són propostes que no alteren el model, sinó que són fruit de revisió d'errors, altres que aporten seguretat jurídica, altres que reforcen la cooperativa com a unitat col·lectiva i altres que són adaptació als canvis socials, principalment.

1) Títol de la Llei 12/2015

Títol de la Llei publicada en el DOGC núm. 6914 del 16 de juliol de 2015. El títol diu el següent: "LLEI 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives" i hauria de dir:

"LLEI 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives". Hi ha una lletra "o" de més a la paraula cooperatives.

Les versions web de la Llei són correctes. La versió PDF descarregable conté l'error en el títol:

<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6914/1434848.pdf>

2) Terminologia cooperativista

Es considera més adient fer servir l'expressió amb més tradició jurídica "socis cooperatius" o "socis cooperativistes" enlloc del terme de "soci comú".

Aquest canvi aplica a tres articles a i una disposició final: article 24, article 29.1, article 48.1 i disposició final quarta (LLEI 7/2017, del 2 de juny, del règim de les seccions de crèdit de les cooperatives). Per tant, també aplicaria sobre la Llei del règim de les seccions de crèdit de les cooperatives on caldria actualitzar la terminologia.

3) Article 4. Denominació

El terme *societat cooperativa catalana* (SCC o SCooPC) amb la Llei 12/2015 canvia respecte de l'anterior Llei pel fet que desapareix la responsabilitat il·limitada. Per tant, per coherència jurídica s'elimina també la lletra L final del terme, ja que totes les cooperatives passen a ser de responsabilitat limitada. Tanmateix, a efectes tècniques, l'aplicatiu de la Generalitat on es registren les obligacions registrals no permet posar el terme SCC, sinó que obliga, per validar el contingut, a posar el termes SCCL. Per tant, les cooperatives s'han de constituir amb el termes "SCCL".

Caldria aplicar coherència tècnica i jurídica en aquest sentit: o bé es canvien els paràmetres de configuració de l'aplicatiu (opció més idònia) que reconguin la forma SCC i SCooPC o bé es canvia la Llei per incorporar la lletra L al final del terme.

4) Remuneració d'interessos de les aportacions de capital

La major part de les lleis cooperatives espanyoles, de forma expressa, limiten l'autonomia de la voluntat de la cooperativa condicionant el pagament de la remuneració a l'existència d'excedents nets o de reserves de lliure disposició prèvies i suficients per al pagament de l'interès fixat.

Es proposa fer una inclusió a la llei catalana en aquest sentit.

5) Articles 18.1 c) i 89 en relació amb la Reducció de capital social

La llei 12/2015 no preveu una especial publicitat per aquests acords de reducció del capital social sota el fixat en estatuts, ni reconeix als creditors un dret d'oposició a l'execució de l'acord, fet que pot minvar la funció de garantia del capital.

Es proposa considerar aquesta especial publicitat en els supòsits de reducció de capital social.

6) Article 32.2. Baixa obligatòria

Es proposa eliminar l'apartat 2 que estableix que la baixa obligatòria del soci sempre es considera justificada.

La baixa obligatòria no ha de ser sempre justificada, continuar amb aquesta consideració estem premiant al soci negligent en detriment del col·lectiu (cooperativistes) que roman al projecte (cooperativa).

7) Article 35.5. Efectes econòmics de la baixa

Es proposa suprimir una part d'aquest apartat 5 de l'article 35. Parteix de la llibertat de reemborsament del capital al soci que causa baixa, però la seva redacció no deixa cap marge a l'autonomia de la voluntat pel que fa als pactes soci-cooperativa.

Per tant, es proposa el següent:

“5. Si el reemborsament de les aportacions ha estat acordat pel consell rector, les quantitats pendents de reemborsament no són susceptibles d'actualització un

cop el consell rector n'acordi la quantia, però el soci que es dona de baixa té dret a percebre l'interès legal del diner incrementat en dos punts, ~~que ha d'abonar-se anualment junt amb, almenys, una cinquena part de la quantitat a reemborsar.~~”

8) Article 59.4 sobre Legitimació socis a l'acció de responsabilitat

No es reconeix a la Llei 12/2015 el dret de reemborsament de les despeses en les que els socis puguin incórrer, a diferència del previst en la Llei de Societats de Capital. Cal tenir en compte que els socis no actuen en interès propi, sinó en interès de la cooperativa, l'objecte de l'acció social de responsabilitat és el reemborsament dels danys causats en el patrimoni social, i l'assumpció de les despeses pot suposar un desincentiu per a l'exercici de la pròpia acció.

Es proposa reconèixer aquest dret a la Llei 12/2015.

9) Apartat d) de l'article 144. Condició de cooperativa com a entitat sense ànim de lucre

Es proposa millorar el redactat de l'apartat d) de l'article 144 perquè les cooperatives que s'acullin en aquest article 144 continuïn donant compliment als requisits sobre la Llei d'IVA (establiment social) i la Llei fiscal 20/1990 i alhora puguin establir les retribucions de manera raonada al sector d'activitat o les necessitats de la cooperativa. Es proposa parlar de la retribució real del sector i territori.

L'apartat d) de l'article 144 diu:

“Les retribucions dels socis treballadors o, si escau, dels socis de treball i del personal que treballi per compte d'altri no poden superar el 150% de les retribucions que, en funció de l'activitat i categoria professional, estableixi el conveni col·lectiu aplicable al personal assalariat del sector i de la zona corresponent.”

Es proposa:

“Les retribucions dels socis treballadors o, si escau, dels socis de treball i del personal que treballi per compte d'altri no poden superar el 150% de les retribucions mitjanes del mateix sector en funció de l'activitat, categoria professional i territori.”

10) Millors per desajustaments tècnics

- a) Substituir el text "cooperatives sense ànim de lucre" per "les cooperatives acollides a l'article 144", dels articles següents: apartat g) de l'article 63, apartat c) de l'article 82 i apartat 1) de l'article 84.

Aquest desajustament tècnic porta a l'equivoc que pel fet de detallar "cooperatives sense ànim de lucre" hom cregui que hi ha cooperatives amb afany de lucre.

- b) Altres desajustaments tècnics i millores específiques:

Art. 3.3	Concepte d' <i>activitats econòmiques i socials</i>	Es tracta d'un concepte que no es correspon ni amb l'activitat cooperativitzada ni amb l'objecte social. Entenem que es tracta d'un error material que es va arrastrant de les lleis anteriors. Exemple: en una modificació d'estatuts socials, hem modificat <i>activitats econòmiques</i> per <i>activitat cooperativitzada</i> , per fer referència a l'activitat del soci amb la cooperativa, no les activitats econòmiques o l'objecte social que pugui tenir la cooperativa.
Art. 15.1	Acta assemblea constituent	Caldria afegir que s'haurà d'incloure la menció de la voluntat de constituir la cooperativa (vid. Art. 29.3 Decret 203/2003)
Art. 22	Persones que poden ser sòcies	En relació amb les herències jacents i les comunitats de béns, bona part de lleis autonòmiques proposen el nomenament d'un representant que integri a tots els comuns. Es podria estudiar les comunitats de propietaris com a socis per a les noves cooperatives (exemple: comunitats energètiques locals, comunitats ciutadanes d'energia)
Art. 64.2	Conflicte d'interessos	Proposem canvi de " <i>assumpes que els afecten</i> " per " <i>assumpes en els que existeixi un conflicte d'interès</i> ". Val a dir que els assumpes que es sotmeten a votació afecten, d'una o altra forma, als subjectes que participen en la votació.
Art. 63	Causas d'incapacitació i prohibició del consell rector i la direcció	Es tracta de causes que són també aplicables als interventors, indicar-ho expressament.

-	Imputació de pèrdues de la cooperativa o imposició de sancions econòmico-disciplinàries	En el supòsit que per una disminució per pèrdues o per imposició d'una sanció econòmica, el valor actual de l'aportació obligatòria mínima al capital social és inferior a l'import fixat per a ser i mantenir-se com a soci (supòsit que sí es preveu en l'art. 46.4 LC estatal). Front aquesta eventualitat, el soci afectat contrau l'obligació de realitzar les aportacions complementàries fins a arribar al mínim, i si no les realitza, es tractaria d'un supòsit de baixa obligatòria.
Art. 70.6	Acreditació de la condició de soci	L'art. 45.3 LC estatal atorga llibertat als socis per a determinar la forma d'acreditació de tal condició. Actualment no s'utilitzen en la pràctica títols nominatius.
Art. 81	Aplicació dels excedents	Proposem canvi de nomenclatura a " <i>aplicació del resultat positiu de l'exercici econòmic</i> "
Art. 41.3	Responsabilitat del soci	Enlloc de "inversions realitzades", hauria de dir "inversions aprovades". Donat que les assemblees aproven les inversions a fer, tenint en compte la producció dels socis, si aquests es donen de baixa les inversions encara no estan del tot realitzades però si aprovades.
Art. 93. d)	Balanç de fusió	El balanç de fusió és la fotografia de l'últim balanç tancat i aprovat de les dues cooperatives no el balanç consolidat.

11) Article 57 sobre Funcionament del Consell Rector

En relació amb les reunions de consell rector, es proposa regular la possibilitat de prendre acords "per escrit i sense sessió".

La Llei de Societats de Capital ho preveu per als consells d'administració (art. 248 LSC). En tot cas, en estatuts s'hauria de regular el funcionament. En els acords sense sessió s'haurà de circular un ordre del dia, una proposta de votació, per a que cada conseller pugui manifestar la seva posició de forma inequívoca sobre l'acord.

12) Permetre que les subvencions a fons propis puguin nodrir el Fons de Reserva Obligatori

Excepte per a l'habitatge en règim de cessió d'ús, a la resta de branques cooperatives les subvencions a fons propis que tenen per objectiu capitalitzar la

cooperativa (ex. CapitalCoop) les ajudes no poden anar destinades a la cooperativa (persona jurídica) sinó que han d'anar adreçades als cooperativistes (persones físiques) perquè la llei de cooperatives no contempla aquest supòsit. Pensant una opció que ho pugui contemplar, es considera que la millor opció seria preveure que aquestes ajudes es destinin al FRO o a un Fons Irrepartible.

Es proposa afegir una disposició addicional o bé afegir dins als articles del Capítol II sobre Promoció cooperativa, que les subvencions a fons propis puguin nodrir el Fons de Reserva Obligatori o un Fons Irrepartible.

13) Regulació de l'habitatge en règim de cessió d'ús (traspàs drets d'ús i blindatge de model)

Es planteja una regulació de l'habitatge en règim de cessió d'ús en el sentit de blindar el model i de regular el traspàs de drets d'ús. Es planteja una variant de cooperatives integral d'habitatge i consumidors-usuaris.

Restem a l'espera que la FCHC i la FCCUC que han estat treballant en la definició presentin el text acordat.

14) Capítol IV. Òrgans de la societat

Es proposen diversos canvis en el sentit de possibilitar:

- Reunions societàries híbrides
- Vot per correu ordinari o electrònic
- Jornada continuada a les assemblees electorals

Sobre les reunions societàries híbrides: Regular de manera clara la possibilitat de realitzar reunions societàries híbrides (part presencial i part virtual) i, per tant, oferir seguretat jurídica per a les cooperatives que optin per aquest format.

Observació:

- Un document de guia útil per redactar aquest apartat, podria ser l'actualització que s'ha fet recentment a tal efecte a la llei de societats de capital.

- Vetllar, si és possible, perquè les cooperatives que ja tinguin regulat estatutàriament la realització de reunions societàries per videoconferència no hagin d'adaptar novament els estatuts per a realitzar-les en format híbrid.

Adicionalment, valorar per a l'article 44 sobre convocatòria de les AG: Valorar la votació dins un termini que no sigui coincident amb el principi de la continuïtat o immediatesa amb l'assemblea general. Posar un hora o una data per celebrar votacions.

Sobre el vot per correu o electrònic. Article 46.5: Possibilitat d'admetre el vot per correu ordinari o electrònic.

Aquesta proposta és per facilitar l'activitat societària i les obligacions del soci vers la cooperativa, no només per l'adaptació als canvis socials sinó perquè amb al canvi de llei (de 2002 a 2015) hi ha hagut un retrocés en aquest sentit. Algunes cooperatives ja tenien aquesta possibilitat recollida als estatuts socials d'acord amb la llei de 2002, on la participació presencial era més genèrica i sense les exigències formals de la norma actual.

Sobre la jornada continuada. Article 46: Possibilitat d'introduir l'assemblea electoral en jornada continuada.

Aquesta proposta es planteja arran de la possibilitat de vot anticipat a les assemblees virtuals (amb la possibilitat de canviar-ho fins el mateix moment en què es tanquen les votacions de cada punt, durant l'assemblea virtual o híbrida); es valora explicitar-ho a la llei. De fet a les preparatòries d'algunes grans cooperatives de consum amb socis de treball s'està fent així (el vot amb urnes durant la jornada laboral).

Per regular aquesta proposta, podria servir de model l'article 42.2 de la llei valenciana de cooperatives: *"Quan així ho prevegen els estatuts i es complisquen els requisits de convocatòria de l'assemblea general, l'elecció podrà realitzar-se per mitjà de constitució de mesa electoral i de forma continuada, en sessió amb una duració fixada en la convocatòria. L'elecció serà vàlida sempre que concórreguen a la votació presents o representades el nombre de persones sòcies previstes per a la constitució de l'assemblea en segona convocatòria".*

15) Article 52.4. Impugnació dels acords socials de l'assemblea general

Es proposa adequar el règim d'impugnació dels acords socials al que estableix la normativa de dret comú, atès que hi ha hagut una actualització de la mateixa.

Abans del canvi, la norma de dret comú establia el mateix que aquest apartat 4 de l'article 52 de la Llei de cooperatives, en el sentit que les accions d'impugnació dels acords nuls caduquen al cap d'un any i les d'impugnació dels acords anul·lables caduquen al cap de quaranta dies. Actualment, ambdós tipus d'acords impugnables (anul·lables i nuls) tenen una caducitat d'un any.

La Llei de Societats de Capital (LSC) equipara desde 2014 la figura d'acords *nuls* i anulables sota la nomenclatura de "*acords impugnables*". Vid. Art. 204.1. LSC. "*Son acords impugnables els acords socials que siguin contraris a la Llei, s'oposin als Estatuts o al Reglament de la junta de la societat o lesionin l'interès social en benefici d'un o varis socis o tercers (...)*" Tindria conseqüències també en els terminis d'impugnació, la LSC els equipara a un any.

La proposta de canvi està orientada a donar seguretat jurídica a la Llei de cooperatives respecte d'altres normes que són de dret comú i, per tant, també ens són d'aplicació.

MILLORES QUE REQUERIXEN DIÀLEG

A continuació es proposen dues millores que per bé es creu que són important, es deixa a l'opinió del CR de CoopCat tirar-les endavant.

16) Incorporar indicadors o aspectes més específics que permeti a la inspecció del treball poder actuar (a petició de la DG)

En una revisió normativa de 2017 es va canviar l'articulat per resoldre el tema de les falses cooperatives, que s'estaven generant en l'àmbit del sector carni. Amb l'experiència d'aquesta modificació i atenent que s'està reproduint la generació de falses cooperatives en altres sectors i branques cooperatives, inspecció del treball li continuen faltant elements que permetin actuar al respecte.

Això no obstant, jurídicament es considera un error l'adaptació de 2017 ja que s'està regulant una anomalia. Jurídicament es considera més oportú incorporar la presumpció de falsa cooperativa que no pas regular una anomalia.

17) Article 12. Cooperatives de primer grau i de segon grau (Cooperatives de Consumidors i Usuaris)

Aquest article de la llei és el que estableix qui integra les cooperatives de primer i segon grau. En el cas de les de primer grau, que és el que ens ocupa, es determina que aquestes han d'ésser integrades per un mínim de dos socis que duguin a terme l'activitat cooperativitzada, excepte les cooperatives de consumidors i usuaris, que han d'ésser integrades per un mínim de deu persones físiques sòcies.

Al no detallar que les cooperatives de consumidors i usuaris poden estar integrades també per persones jurídiques, addicionalment a les físiques, al Registre, s'estan produint problemes per incorporar-les com a sòcies.

Es proposa poder incorporar les persones jurídiques com a sòcies d'aquesta branca cooperativa i es considera que per evitar problemes a l'hora de determinar el nombre mínim de persones jurídiques respecte les físiques, una opció seria limitar els vots socials de les jurídiques respecte de les físiques; tanmateix, a priori, es valora que podrien haver altres fórmules jurídiques per incloure-les i que es poden avaluar.

ALTRES PROPOSTES DETECTADES QUE REQUEREIXEN DEBAT

A continuació es proposen algunes millores més que s'han detectat o bé alguna branca cooperativa ha proposat però que des de la coordinació jurídica es descarten treballar en el curt termini, ja que suposen tenir un debat pausat entre les diferents branques cooperatives.

18) Cooperativa 2n grau i grup cooperatiu

Jurídicament es considera que el grup cooperatiu ha quedat relegat a una integració empresarial quan el model de grup cooperatiu no té perquè portar associada una integració empresarial.

Es planteja que seria d'interès millorar la redacció dels grups cooperatius perquè pugui considerar tota la diversitat que poden plantejar com a tals i, per tant, diferenciar-los de les cooperatives de segon grau que tenen altres funcions.

19) Cooperatives de foment empresarial

Es desconeix la motivació per la qual es voldria modificar la disposició que recull aquest tipus de cooperativa. En tot cas, aquesta forma jurídica no té aplicabilitat fins que no es desplegui el corresponent reglament.

Jurídicament es valora que si es vol començar a reglamentar aquesta forma cooperativa caldrà estar molt alerta que no acabi generant falses cooperatives.

20) Reordenació del tipus de cooperatives en el sentit de simplificar la classificació bàsica establerta a la llei

Jurídicament es valora que hi ha diferents experiències de lleis estatals que podrien servir de guia. Tanmateix, no es tracta únicament d'una modificació que s'hagi de treballar a nivell tècnic, sinó que requereix una reflexió política en el marc del moviment cooperatiu.

21) General

Revisar les expressions per a un llenguatge inclusiu, dins els marges recomanables per no generar confusions.